7/1091 -3-

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü

613

SAYI :B.02.1.HM.0.BAK.02.02/BG 20.1.2000 #4597

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 03.01.2000 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1091-3330/8330 sayılı yazınız.

Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, ilgide kayıtlı yazınız ekinde yer alan 7/1091-3330 esas no.lu soru önergesinde belirtilen hususlara ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

1) Bankalar Kanununun amir hükümleri gereği, çeşitli sorunları olan bir bankanın mali bünyesindeki olumsuzlukların giderilmesi ilk önce bu bankanın yöneticileri ve ortaklarından talep edilmektedir. Ortaklar ile yöneticilerinin bankanın sorunlarını kısmen veya tamamen gideremememesi veya bu sorunların tedbir alınsa dahi giderilmesine imkan bulunmaması halinde kamu otoritesi bankanın yönetim ve denetimine müdahale etmektedir. Bu nedenle, bir bankanın mali bünyesinde sorunlar bulunduğunun tespit edilmesi durumunda, sorunların giderilmesi için ilgililere makul bir süre verilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, söz konusu bankaların yönetimlerine Hazine Müsteşarlığınca sermayenin artırılması, kredi portföyünün çeşitlendirilmesi, sermayedar Gruba kaynak kullandırılmaması, gelir-gider dengesinin tesisi ve üstlenilen risklerin makul seviyelere çekilmesi gibi hususlarda yazılı ve şifahi çeşitli talimatlar verilmiş, ancak verilen talimatların gereği yerine getirilmemiştir.

Bunların yanısıra, sorunlu bankaların rehabilitasyonu için yapılacak kapsamlı bir bankacılık operasyonun başarılı olabilmesi için ekonominin istikrar içinde olması ve sağlam bir hukuki altyapının oluşturulması zorunlu koşullardır. Aksi takdirde, sektörde faaliyet gösteren kuruluşların birbirleriyle olan karşılıklı ilişkiler nedeniyle sorunların diğer bankalara sirayet etmesi ve sonuçta mali sektörde çok geniş kapsamlı bir istikrarsızlığa yolaçabilecek gelişmelerin ülke gündemine gelmesi kaçınılmaz hale gelecektir. Bu nedenle, belirtilen konulara göre daha da önem taşıyan hususların ekonomik stabilitenin sağlanması ve bu şekilde alınacak tedbirlere karşı kamuoyunun hazırlanması olduğu muhakkaktır. Bu doğrultuda, Hükümet tarafından ciddi ve uygulanabilir bir ekonomik program açıklanmış, bu programın başarısı için her türlü yurt içi ve dışı destek sağlanmıştır. Ayrıca, yapılan dikkatli açıklamalarla kamuoyu bu operasyona hazırlanmıştır. Nitekim, bu önlemler sonucunda, adıgeçen bankaların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna (Fon) devredilmesi sonucu sektörde herhangi bir panik yaşanmamış ve mevduat çıkışı beklenenen düzeyin çok altında gerçekleşmiştir.

Diğer taraftan, 4389 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle yapılan değerlendirmeler neticesinde, bankanın tasfiyesi veya ortaklarınca istismar edilmesi durumu dışında kalan hallerde 4389 sayılı Kanunun 17 nci maddesi ile düzenlenen şahsi sorumluluğun uygulanamayacağı görülmüş ve çeşitli yönetim hataları sonucunda ciddi boyutta zarara uğrayan bir bankanın yöneticileri hakkında da şahsi sorumluluk ilkesinin uygulanabilmesini ve bu şekilde kamu vicdanının rahatlatılabilmesini teminen yasal bir düzenleme yapılmasının gerekli olduğu sonucuna varılmıştır. Nitekim, yüce Meclis tarafından 17.12.1999 tarihinde kabul edilen 4491 sayılı Kanun ile bu durum düzeltilmiş ve Fon tarafından devralınan bankalara uygulanacak tedbirler bu Kanunla açıkça düzenlenerek olası problemler bertaraf edilmiştir. Bununla birlikte, 4389 sayılı Kanun ile bu Kanunda değişiklik yapılmasına ilişkin 4491 sayılı Kanun arasında geçen süreç içerisinde mali bünyesinde problem bulunan bankalarda denetimler yoğunlaştırılmış ve bu bankaların gerçek mali durumlarının tespiti sağlanmıştır.

Bütün bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, yapılan işlemlerde herhangi bir gecikme bulunmamaktadır.

Öte yandan, bu bankaların Hazineye maliyetinden sözetmek mümkün olmayıp, geliri sektörde faaliyet gösteren kuruluşlardan alınan primlerden oluşan Fon tarafından sözkonusu beş bankaya, 13.01.2000 tarihi itibariyle, devralınan zararları karşılığında sermaye payı olarak 131 trilyon TL, mevduat olarak da 210 trilyon TL olmak üzere toplam 341 trilyon TL tutarında kaynak aktarılmıştır.

2-3) Mülkiyeti, 21.12.1999 tarih ve 99/13765 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Fona devredilmiş olan bankalar nezdinde yapılan incelemelerde, mevzuata aykırı işlemleri tespit edilmiş olan Banka yöneticileri hakkında ilgili Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmuştur.

Fona devredilen bankalarla ilgili olarak 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14, 15 ve 17. maddelerinde belirtilen tedbirlerin alınması hususunda Fon yetkili kılınmıştır. Bu çerçevede, Fon adıgeçen bankalar nezdindeki incelemelerde yapılan tespitler doğrultusunda;

a) Banka kaynaklarını doğrudan veya dolaylı olarak kendi lehlerine kullanmış oldukları tespit edilen banka ortaklarından kullanılan kaynakların veya uğranılan zararın iade veya tazminini istemek,
b) Banka yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklar ile tüzel kişi ortakların sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişi ortaklarından mal beyannamesi istemek,
c) Banka yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakların malvarlıkları üzerine ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz kararları ile her türlü muhafaza tedbirinin alınmasını ilgili mahkemeden istemek
d) Bu bankaların Fona devrine neden olan işlemlerde sorumluluğu bulunan yöneticileri ile menfaat temin eden ortaklarının şahsi iflaslarını istemek

de dahil olmak üzere gerekli olan tüm tedbirleri almak zorundadır. Bu bağlamda Fon, sözkonusu bankaların gerçek kişi ortakları ile tüzel kişi ortaklarının sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişi ortaklarından mal beyannamesi istemiş ve bu kişilerin mal varlıkları üzerine ihtiyati tedbir uygulanması konusunda ilgili Mahkemeden karar almış bulunmaktadır. İncelemeler sonuçlandıkça, 4389 sayılı Bankalar Kanununun ilgili maddeleri kapsamında Fon tarafından ilave tedbirlerin alınacağı açıktır.

4) Fonun kaynakları sektörde faaliyet gösteren kuruluşlardan alınan primlerden oluşmaktadır. Bu operasyon sonucunda ihtiyaç duyulan kaynaklar, Fonun mevcutları ile Fonun borçlanma imkanları kullanılarak sağlanacaktır. Bunun dışında herhangi bir kamu kaynağının kullanılması söz konusu değildir.

Bilgilerine arz olunur.

Recep Önal
Devlet Bakanı

DAĞITIM:
Gereği:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına
Bilgi:
Başbakanlığa